

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

Косовска Митровица

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

УНИВЕРЗИТЕТ У ПРИШТИНИ
МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

27.12.2021			
Свој	Број	Година	Сектор
09-	3061		

На седници Наставно-научног већа Медицинског факултета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, одржаној 06.04.2021. године, бр. одлуке 65-664, од 06.04.2021. године, именована је Комисија за оцену урађене докторске дисертације, др Азре Ћ. Лукач под насловом „ОПТИМИЗАЦИЈА РАДА У ВАНБОЛНИЧКОМ ПОРОДИЛИШТУ КАО УСЛОВ СМАЊЕЊА ПЕРИНАТАЛНОГ МОРБИДИТЕТА И МОРТАЛИТЕТА У ЦИЉУ ПРОМОЦИЈЕ ФИЗИОЛОШКОГ ПОРОЂАЈА“, у саставу:

1. Проф. др Славиша Станишић, Медицински факултет Приштина са седиштем у Косовској Митровици - председник
2. Проф. др Јелена Дуканац, члан Медицински факултет Београду
3. Проф. др Ненад Шуловић, Медицински факултет Приштина са седиштем у Косовској Митровици - члан-ментор

Чланови Комисије су детаљно проучили приложену докторску дисертацију и подносе Наставно-научном већу Медицинског факултета, Универзитета у Приштини следећи

ИЗВЕШТАЈ

О урађеној докторској дисертацији

1) ТЕХНИЧКИ ОПИС ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација „ОПТИМИЗАЦИЈА РАДА У ВАНБОЛНИЧКОМ ПОРОДИЛИШТУ КАО УСЛОВ СМАЊЕЊА ПЕРИНАТАЛНОГ МОРБИДИТЕТА И МОРТАЛИТЕТА У ЦИЉУ ПРОМОЦИЈЕ ФИЗИОЛОШКОГ ПОРОЂАЈА“ написана је

на 122 стране и садржи следећа поглавља: увод, циљ рада, материјал и методе, очекивани резултати рада, резултати истраживања, индекс оптималности, дискусија, закључак и литература. У дисертацији се налазе укупно, 49 табела и 22 графикона. Докторска дисертација садржи сажетак на српском и енглеском језику, биографију кандидата, податке о комисији, прилоге и списак скраћеница коришћених у тексту.

II) ПРИКАЗ СТРУКТУРЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

У уводу који је садржан у 11 страна дат је опис вагиналног порођаја и његове предности. Опис порођаја царским резом, као оперативној процедури која настаје из нужних индикација. Стога су наведени ризици (непосредни, рани, удаљени) који могу настати током, овако велике операције, како по плод, тако и по породиљу. Наведена је подела царских резова према индикацијама (апсолутне, релативне и проширене) и начину завршавања (као елективни тј. планирани царски рез и као хитни). Такође и његова заступљеност како у неразвијеним, земљама у развоју, тако и у високоразвијеним земљама, његов драматични пораст последњих године, из често недовољно јасних разлога. Дат је и опис Ванболничких породилишта, која су тренд у свету и разлози оправданости њиховог постојања. Посебан осврт и опис Индекса оптималности (ОИ-УС), као основа на којој би се базирало и пратило стање плода и неонатуса.

Циљ рада (1 страна) је прецизно дефинисани у 4 тачке

1. Упоређење фактора оптималног исхода код порођаја у болничким и ванболничким условима 2. Постизање оптималног стања труднице и породиље које би гарантовало адекватне предуслове за физиолошки порођај и креирање услова микро средине која би допринела смањењу напетости и анксиозности који сам чин порођаја носи, 3. Боља процена и постизање веће сигурности акушера у доношењу одлуке о спровођењу порођаја „per vias vaginalis“. 4. Критички осврт на царски рез као начин завршетка порођаја. Сходно напред изложеном радна хипотеза овог истраживања била је да докажемо да постизање оптималног стања труднице, адекватни услови, искуство и објективност у доношењу одлука о начину завршетка порођаја може смањити проценат царских резова.

У поглављу **Материјал и методи истраживања** детаљно су објашњени сви спроведени истраживачки поступци прикупљања података, начин и обједињавања истих и анализе које су коришћени за добијање одговора на постављене циљеве. Постављени циљеви овог истраживања су реализовани систематским прегледом прикупљеног материјала која обухвата индекс оптималности и његову примену, где су све пацијенткиње биле упознате са разлогом, методом и начином спровођења истраживања у оквиру форме сагласности, које су оне биле у обавези да потпишу. Студија је проспективна и заснива се на компарацији добијених резултата примене фактора индекса оптималности код трудница и породиља, као и плода и неонатуса, праћених у болничким (Општа болница Беране, гинеколошко-акушерско одељење) и ванболничким (Дом здравља Рожаје, ванболничко породилиште) условима. Студија је спроведена у периоду 2019-2020 година на 200 испитаница, (100- Општа болница Беране, 100- Дом здравља Рожаје), подељених у 4 групе по 50 пацијената у односу на место праћења трудноће и место порођаја. Да би се постигла хомогесност међу групама одабране пацијенткиње су класификоване по одређеним критеријумима Индекса оптималности (Optumalyti index-US, OI-US). Индекс оптималности је настао у Сједињеним Америчким Државама (SAD-USA), деведесетих година XX века, а модификован је 2001-2006 године (Patrcia Aikis Muerphy et al.), какав је и данас у употреби, уз петогодишње ажурирање. У употреби је највише у Сједињеним Америчким Државама, Великој Британији и Скандинавским земљама. Подразумева и гаји концепт оптималности који је различит од стања нормално. Целокупан индекс има 54 ставке од тога 14 у првом, а 40 у другом делу, стим да је други део оптимизирајућег индекса подељен у четири сегмента: антепартални, интрапартални, неонатални и постпартални. Сваки параметар који се налази и OP-US се оцењује као оптималан или не и обележава се оптимала са 1 (оптимални), или са нула (који није оптималан). Индекс оптималности је нови инструмент који показује обећавајуће резултате за употребу перинаталним клиничким истраживањима, нарочито када се процењују суптилније клиничке разлике у исходима између студијских испитиваних група. Статистичка хипотеза је тестирана на нивоу статистичке значајности (алфа ниво) од 0,05. За статистичку обраду резултата коришћен је софтверски програм SPSS Statistics 22 (SPSS Inc., Chicago II, USA).

У поглављу **Резултати** детаљно су описани и јасно представљени сви добијени резултати на 63 страни текста и приказују анализе добијене овим истраживањем кроз ,

42 табеле и 22 графика, уз одговарајућа објашњења у пратећем тексту. Резултати су приказани кроз две целине. Прва, означава параметар-Демографске статистике, који се односи на место праћења трудноће и место порођаја, и друга целина која обухвата параметар Индекса оптималности- подељеног у два дела. Први део индекса оптималности представља Перинатални исход претходних трудноћа. Други део индекса оптималности представља исход актуелне трудноће. Добијени резултати су приказани јасно и у складу са општеприхваћеним принципима и нормама научно-истраживачког рада. Сваком резултату је утврђена статистичка значајност, детаљно описана и приказана. Добијени резултати су значајни како у научно истраживачком, тако и у клиничком смислу.

Дискусија је написана јасно и прегледно на 17 страна, уз приказ података других истраживања са упоредним прегледом добијених резултата докторске дисертације. Резултати истраживања поређени су са подацима савремене литературе уз тумачење уочених сличности и разлика. Заснована на савременим принципима научно-истраживачког рада, где је кандидат полазећи од врло јасних и значајних резултата рада јасно протумачио добијене резултате и упоредио их са резултатима других истраживача доступних у савременој литератури.

Закључци су на једној страни. Јасно и сажето приказују најважније налазе који су проистекли из резултата овог истраживања. Изнети су у форми 7 јасно дефинисаних констатација, редоследом који одговара циљевима дисертације.

У **Литератури** се налазе 228 референце из савремене светске и домаће литературе, које ову проблематику обрађују у последњих неколико година, што указује да је литература правилно и квалитетно одабрана. Кандидат коришћену литературу наводи тзв. Харвардским системом.

III) ЗАКЉУЧАК И ОЦЕНА НАУЧНОГ ДОПРИНОСА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација „ОПТИМИЗАЦИЈА РАДА У ВАНБОЛНИЧКОМ ПОРОДИЛИШТУ КАО УСЛОВ СМАЊЕЊА ПЕРИНАТАЛНОГ МОРБИДИТЕТА И МОРТАЛИТЕТА У ЦИЉУ ПРОМОЦИЈЕ ФИЗИОЛОШКОГ ПОРОЂАЈА” др Азре Ћ. Лукач представља оригинално и примењиво научно остварење, спроведено и написано према свим принципима научно-истраживачког рада. Циљеви су прецизно дефинисани, научни приступ је оригиналан и пажљиво изабран а методологија рада је савремена. Оригиналноост дисертације огледа се у чињеници да доноси значајне податке који су недостајали научној литератури. Оригиналан научни допринос састоји се и у томе да је ово прво такво истраживање у Црној Гори а и у региону. Адекватном применом Индекса Оптималности у савременом породиљству кандидат је постигао постављени истраживачки циљ, доказао значајности смањењу перинаталног морбидитета и морталитета и указао на значајност и предност физиолошког порођаја, као и значај и оправданост постојања Ванболничког породишта. Резултати рада указују на потребу побољшања, осавремењавања и унапређења услова рада истог. Сазнања из ове докторске дисертације могу бити од конкретне користи и унапређењу приступа у репродуктивном здравља, у чему се огледа примењивост овог научно-истраживачког рада.

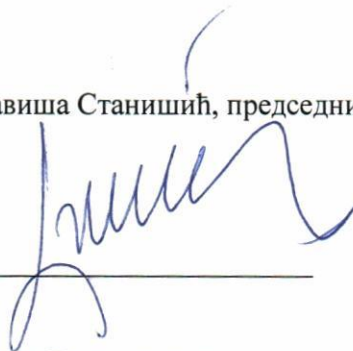
Такође, рад неопходан за одбрану докторске дисертације и даљу процедуру, др Азра Лукач је написала и рад је под називом: „Optimal outcome factors in maternity and newborn care for inpatient (hospital maternity ward-HMW) and outpatient deliveries (outhospital maternity clinics -ОМС)“ одобрен од стране ВМС Pregnancy and Childbirth (који је према КоБСОН-у категорисан М21) и додељен му је DOI: 10.1186/s12884-021-04319-x

На основу свега наведеног и имајући у виду изнете чињенице, комисија предлаже Наставно-научном већу Медицинског факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, да прихвати позитивну оцену предложене докторске дисертације кандидата др Азре Лукач под насловом „ОПТИМИЗАЦИЈА УСЛОВА РАДА У ВАНБОЛНИЧКОМ ПОРОДИЛИШТУ КАО УСЛОВ СМАЊЕЊА ПЕРИНАТАЛНОГ МОРБИДИТЕТА И МОРТАЛИТЕТА У ЦИЉУ ПРОМОЦИЈЕ ФИЗИОЛОШКОГ ПОРОЂАЈА“ и одобри њену јавну одбрану и стицање академске титуле доктора медицине.

Косовска Митровица,
24.12.2021. године

КОМИСИЈА

Проф. др Славиша Станишић, председник



Проф. др Јелена Дуканац, члан



Проф. др Ненад Шуловић, члан-ментор

